

Borodini muusikalise loomingu tegevuse alguseks võib arvata 1867 aastat, mil ilmus ta esimene sümfoonia (Es-dur). Borodin on suutnud kirjutada võrdlemisi vähe, olles alataasa koormatud oma kutsetööga ja tuhande seltskondliku kohustusega, millest ta pehme loomus ei suutnud keelduda. Peale Es-dur sümfoonia tal on valminud veel teine, h-moll (1876 a.). Vene muusikakirjanik Stassoff nimetab neid sangarlikeks ja kuulub diržent Weingartner nende puhul on lausunud, et nende põhjal võivat kujutella Venemaal ja vene rahvast tegelikult neid nägematagi. Borodini muist instrumentaaltoist oleks nimetada sümfooniline pilt „Kesk-Aasias“, 2 kvartetti ja lõpetamata a-moll sümfoonia kaks jagu, Andante Belajeffile pühendatud kvartett, mille teemi moodustavad Belajeffi nimetähed B-la-f ja millega avaldasid oma märkeenile tännu peale Borodini Glasunoff, Liadoff ja Rimski-Korsakoff, kes kirjutasid kvarteti muud jaod; lisaks mõni laul ja mõni klaveripala ning Borodini kogu looming ongi loeteldud peale ooperi „Vürst Igor“, millest järgnevas kõneldagu üksikasjalisemalt.

„Vürst Igor“ kavatsused ja kavandid algavad 1869 aastal. Borodin ise koostab libreto rahvaeepose „Slovo o polku igoreve“ alusel. Ka hangib Borodin tuttavalt teadlasilt-reisijalt materjale mõningate keskaasia türgi-tatari viiside näol. Töö aga edeneb väga visalt ja katkendlikult, nagu Borodini looming üldse. Rimski-Korsakoff käib peale ja aitab instrumenteerida, et saada osigi kontseritidel ettekandmiseks. Lõppeks, autori aktiivse surma tõttu, tal jäätbki ühes Glasunoffiga tähta sõbrakohus ja lõpetada Borodini pooltli jäänud töö. Kolm aastat peale autori surma, 1890 a., „Vürst Igor“ tuleb Peeterburis esilavastusele ning jääb siit peale püsima vene ooperilavale kui üks ta koloritsemmaid teoseid.

„Vürst Igori“ tegevus ja muusika.

Avamäng. Nagu kogu ooper süeb vastamisi kaks maailma, kristlike venelaste ja paganlike polovetslaste oma, nii teeb seda väiksel määral ka avamäng. Venelasi siin iseloomustavad viisid, mida hiljem teose keskes kuuleme Igori suust ja tema iseloomustuseks, polovetslasi märgivad motiivid polovetslaste leerist, osalt Končaki ja Končakovna omi. Avamängu meloodilisi tippe märgib viis, millega Igor teises vaatuses, omas suures populaarses aarias, mõtleb vangis olles täis armastust ja igatsust kodu mureitseva naise peale.

Proloog. Plats Putiivis. Igor on asumus sõjateele polovetslaste vastu. Rahvas kiidab teda ja teisi vürste-väeljuhte. See kiidulaul kajab pool rahvalikus pool kiriklikus toonis: kui Igor pöördub rahva ja maleva poole paari lühikesse lausega, siis need sellele vastavad, nagu liturgias; siis aga ühinevad Igori soolo ja koori saade suureks palveliseks avalduseks täis usku võidu sisse. Ootamatult tuleb päikse varjatus, mida autor maalib mõnede lihtsate, kuid väga ilmekate ja mõjuvate akkordide ja käikudega. Rahvas näeb ses halba ennustust ja hoiatab ning palub vürsti sõjakäik edasi lükata. Igor, tooniades, et ta õige asja, usu, rahva ja isamaa eest väljas, ei hooli jubedast ennustusest, mis pealegi pikka-mööda jälle möödub, ega rahva hoiatusist. Käseb kuutsuda vürstina, et temaga ametlikult kõige rahva ja maleva ees jätta jumalaga.

Jaroslavna ei suuda ametlikku tseremoniaali välja pidada, langeb Igori kaenla ja palub omaltki poolt vürsti koju jätta: ta süda aimavat halba. Autor haaravalt sisendab meile Jaroslavna hirmu, ärevust ja palvet ning tihlasi Igori lohutust ja kindlat meeli, kuigi ta süda ka enam pole päris julge, mõlema ductis. Ent Igor ei või talitada vastu au ja kohust. Palub naisevenda vürst Vladimir Galitskit olla toeks oma kaasale sel raskel ajal, mis tulemas. See midugi nõustub: on tal ju tänuvõlg tasuda Igorile, kes teda omal ajal lepitanud isaga. Nüüd järgneb jumalagajäru tseremoniaal. Siis õnnistab vaimulik väejuhte ja malevat ning sõttaminejad asuvad teele, saadetuna rahva kiidu hüüdeist ja parimaist soovest. Ainult kaks mobiiliseeritud, pillimehed Jeroška ja Skulaa, heitsid oma relvad käest, et otsida kergemat teenust, mitte nü kardetava, kui sõdimine, kus võival veel surmaga saada.

I. vaatus, 1. pilt: Vürst Vladimir Galitski õu. Vürst Vladimir on elumees. Putiivis, kuhu jäid vaid veel naised ja lapsed ning sõjakäiguks kõlbmatumad või sellest kõrvale